

Vườn Quốc gia Chư Mom Ray: Tự hào Di sản ASEAN

08:37 05/05/2022

Cách thị xã Kon Tum khoảng 30 km về hướng tây bắc, trên địa phận 02 huyện Sa Thầy và Ngọc Hồi - chính là Vườn Quốc gia Chư Mom Ray. Với hệ sinh thái phong phú, nhiều loài động thực vật quý hiếm, năm 2004, Vườn Quốc gia Chư Mom Ray đã được Hiệp hội Các nước Đông Nam Á công nhận là Di sản ASEAN.

Những cánh rừng tại VQG Chư Mom Ray.

Vườn Quốc gia Chư Mom Ray

Vườn Quốc gia (VQG) Chư Mom Ray được hình thành từ Khu bảo tồn thiên nhiên Chư Mom Ray với diện tích hơn 56.000 ha. Nơi đây, có tính đa dạng sinh học cao nhất trong hệ thống các vườn quốc gia trên cả nước.

Điểm đến này, cũng là vườn quốc gia duy nhất của Việt Nam tiếp giáp với 02 nước láng giềng Lào và Campuchia. Ngay cạnh VQG Chư Mom Ray là VQG

Virachey của Campuchia và Khu bảo tồn Đông Nam Ghong của Lào. Diện tích rừng toàn bộ khu vực này vào khoảng 700.000 ha, tạo thành một khu bảo tồn rộng lớn xuyên quốc gia, có tầm quan trọng đặc biệt đối với bảo tồn đa dạng sinh học ở khu vực Đông Dương và Đông Nam Á.

Tổng diện tích rừng Chư Mom Ray đặc dụng vào khoảng 54.583,59 ha; rừng sản xuất 1.665,64 ha; vùng đệm 188.749 ha. Trong đó, gồm các xã Bờ Y, Sa Loong (huyện Ngọc Hồi); Rờ Koi, Sa Nhơn, Sa Sơn, Mô Rai, Ya Xiêr, thị trấn Sa Thầy (huyện Sa Thầy). Đây là nơi sinh sống của cộng đồng các dân tộc thiểu số, nổi bật là người Gia Rai và người Rơ Măm.

VQG Chư Mom Ray nằm ở ngã 3 Đông Dương, phía tây giáp Campuchia, phía tây bắc giáp Lào. Tại đây, có dãy núi Chư Mom Ray trùng điệp, nhiều sông suối, ghềnh thác, tạo nên tiềm năng lớn để tạo thành một vùng bảo tồn thiên nhiên hoang dã với hệ sinh thái đặc trưng của khu vực Đông Nam Á.

Hệ thực vật rừng quốc gia Chư Mom Ray phong phú, đa dạng về số loài và trạng thái. Theo số liệu thống kê, nơi đây có trên 1530 loài, trong đó có 113 loài quý hiếm thuộc họ phong lan, ngành hạt trần, các loài họ dầu, lớp tuế, kim giao, thông tre, trúc, cẩm lai...

Hệ động vật VQG Chư Mom Ray, ghi nhận 718 loài, gồm 115 loài động vật có vú, 275 loài chim, 41 loài bò sát, lưỡng cư, 108 loài cá nước ngọt, 179 loài côn trùng. Trong đó, có 124 loài quý hiếm có tên trong Sách Đỏ Việt Nam và thế giới. Điển hình như vượn đen má hung, mang Trường Sơn, bò tót, hổ Đông Dương, voi, gấu ngựa, beo lửa, thần lằn già 4 vạch mới, rắn sài mép trắng, rắn trăn cùc, chim hồng hoàng, công, đại bàng đất...

Vườn quốc gia có gì độc đáo?

VQG Chư Mom Ray, cánh đồng cỏ (thung lũng Ja Book) rộng - vào loại lớn nhất Việt Nam (hơn 9.000 ha), đã thu hút nhiều loài thú móng guốc và thú ăn thịt sinh sống như mang Trường Sơn, trâu rừng, hổ, bò tót, bò rừng, voi, gấu ngựa, beo lửa, hàng trăm loài bò sát, lưỡng cư.

Trên các đỉnh núi cao như Ngọc Vil, Ngọc Tu Ba, đỉnh Chư Mom Ray... là nơi sinh sống của nhiều loài linh trưởng và các loài thú sinh sống trên cây như vượn, vọc, các loài chim quý như hồng hoàng, đại bàng đất, công...

Đánh giá được tính đa dạng sinh học của vườn quốc gia, Ban Quản lý VQG Chư Mom Ray đã tích cực liên hệ với Quỹ bảo vệ động vật hoang dã quốc tế (WWF) xây dựng các dự án về bảo tồn các nguồn gen quý.

Đến với VQG Chư Mom Ray, du khách còn được ghé thăm các buôn làng dân tộc thiểu số, làm quen với dân tộc HLăng, Gia Rai, Kơ Dong, Rơ Măm hoặc dân tộc Bờ Râu - một trong những dân tộc có dân số ít nhất trong đại gia đình 54 dân tộc Việt Nam. Du khách sẽ được nghỉ ngơi trong nhà rông hoặc nhà cộng đồng thoáng mát, thưởng thức các món ăn Tây Nguyên như cơm lam, rượu cần, muối giã với rau thơm, đặc sản của đồng bào nơi đây.

Sự phát triển các tuyến du lịch sinh thái ở VQG Chư Mom Ray, gắn liền với chủ trương phát triển du lịch của tỉnh Kon Tum. Đến với VQG Chư Mom Ray, du khách sẽ có điều kiện thám hiểm rừng và khám phá các di tích lịch sử trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ: Đường Trường Sơn nối liền với nước bạn Lào, địa danh H67 - căn cứ địa của Bộ đội Tây Nguyên anh dũng với đồi Sạc Ly, sân bay Phụng Hoàng...

Đến đây, du khách sẽ có dịp hòa mình vào thiên nhiên với nhiều trải nghiệm thú vị: Tham quan Rừng Lô Ô trải rộng bạt ngàn; chiêm ngưỡng Thác 7 tầng tung bọt trắng xóa; đến Trung tâm Cứu hộ bảo tồn và phát triển sinh vật xem khỉ, chim trĩ, gà rừng, trăn, rắn...; ngắm nhìn các loài lan rừng tuyệt đẹp đang được bảo tồn; ghé Hang Dơi kỳ bí với quần thể dơi đông đúc; dừng chân ở Bãi Thú, Suối Ngang, Thác Nàng Tiên thơ mộng.

Trong hành trình khám phá VQG Chư Mom Ray, du khách còn được tận hưởng bầu không khí trong lành giữa cảnh trí hoang sơ, nghe tiếng lá khô xào xạc, tiếng suối chảy róc rách, tiếng chim hót líu lo, tiếng gió reo vui, như quyện thành một bản hòa tấu du dương của đại ngàn. Đâu đó là những gốc bằng lăng, sấu rừng cổ thụ; những tán cây pơ lang, xoài rừng che rợp bóng mát hay những vạt bông lau đu đưa phấp phới như vẫy chào khách đến thăm.

Những cây gỗ quý cổ thụ được bảo vệ nghiêm ngặt.

Làng Ba Gốc và làng Le cũng là các điểm du lịch cộng đồng hấp dẫn của VQG Chư Mom Ray, nơi du khách có thể giao lưu, tìm hiểu những nét văn hóa đặc sắc của người Gia Rai và người Rơ Măm; nghỉ ngơi trong nhà rông hoặc nhà cộng đồng thoáng mát, thưởng thức các món ăn Tây Nguyên như cơm lam, thịt nướng, rượu cần... Nếu đúng dịp tháng 10 - 11 hằng năm, khi lúa đã chín vàng trên những vạt đồi cao, những đám rẫy xa hút, du khách có thể cùng người Gia Rai làm lễ đón lúa mới, cùng người Rơ Măm tổ chức lễ hội ăn mừng lúa mới sau thu hoạch.

Nơi đây, từng ghi dấu ấn nhiều trận chiến ác liệt một thời “Xẻ dọc Trường Sơn đi cứu nước”! Một số nơi trong rừng vẫn còn dấu tích các hầm hào, hố bom...

Hoàng Hữu